

Referanser:

Arkivsak: 23/01919-1

Forberedelse til oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonen

Sammendrag

Sannhets- og forsoningskommisjonen ble nedsatt av Stortinget og ledes av Dagfinn Høybråten. Oppdraget har vært å granske fornorskingspolitikken overfor samer, kvener/norskfinner og skogfinner. Kommisjonen leverer sin rapport 1. juni 2023, og den vil trolig også omtale Den norske kirkes bidrag til uretten overfor de nevnte gruppene.

Den norske kirke vil respondere på rapporten på ulike måter. Samisk Kirkeråd er selvsagt en viktig ressurs i oppfølgingsarbeidet, og deltar sammen med Kirkerådet og Bispemøtet i en intern ressursgruppe som har utarbeidet et forslag til plan for kirkens oppfølging av rapporten.

Saken gir Kirkerådet en orientering om tiltak som er under planlegging og anledning til å komme med innspill til videre arbeid.

Forslag til vedtak

Kirkerådet gir sin tilslutning til de framlagte planene for mottak og oppfølging av «Sannhets- og forsoningskommisjonen» rapport.

Saksorientering

Bakgrunn

Sannhets- og forsoningskommisjonen ble nedsatt av Stortinget for å granske fornorskingspolitikk og urett overfor samer, kvener/norskfinner og skogfinner. De leverer sin rapport 1. juni 2023. Rapporten vil også omtale Den norske kirkes medvirkning til uretten som er begått overfor disse gruppene. I det følgende redegjøres det for planene for oppfølgingen av rapporten fra nasjonalkirkelig hold.

E-læringskurs i mai. VID-Tromsø ved førsteamanuensis Tore Johnsen har på oppdrag fra Kirkerådet, utarbeidet et e-læringskurs for ansatte i Den norske kirke. Kurset er ventet offentliggjort på kirkens e-læringsplattform 23. mai. Biskopene har sendt ut brev til prostene hvor de bes om å be alle prestene om å ta kurset, fortrinnsvis før sommeren, sekundært til høsten. Prostene er også bedt om å oppfordre til prostivise eller lokale stabssamlinger om Sannhetskommisjonens rapport, sånn at det kan legges til rette for kollektiv læring i stabene. Hver stab bør snakke sammen om hva Sannhetskommisjonens rapport betyr for kirken og folk på deres sted. Til den samtalen er det en stor fordel hvis de ansatte først har tatt e-læringskurset.

Preses og Kirkerådets leder vil være til stede på **lanseringen av sluttrapporten på Stortinget 1. juni** og komme med en umiddelbar respons til nasjonale medier på vegne av kirken. Det forberedes også et innlegg til en riksdekkende avis rundt 2. juni.

Biskopene har bedt prestene, i brevet til prostene, om å markere kommisjonsrapporten i **gudstjenestene 4. juni**, for eksempel som del av forbønnen. Det vil legges ut et forslag til forbønn i ressursbanken. Preses drar også til Bodø i anledning avskjed for biskop Ann-Helen Fjeldstad Jusnes, og kombinerer dette med en reise til Hamarøy 5. - 6. juni for å besøke og lære av forsoningsarbeidet som er gjort der.

Arbeidsgruppen arrangerer en **intern kollokvie 13. juni** hvor kommisjonsrapporten studeres mer i detalj. Formålet med kollokvien er å lage et notat over de viktigste funnene i rapporten som på en eller annen måte angår kirken og som må følges opp fra kirkelig hold. Ledelsen i Kirkerådet, Samisk Kirkeråd og Bispemøtet vil få notatet i god tid før Kirkemøtet i august, og notatet vil være utgangspunkt for drøftinger i de sentralkirkelige rådene og Bispemøtet ut over høsten.

Det foreslås at kommisjonsrapporten omtales i en uttalelse fra **Kirkemøtet i august**. Dette vil være en foreløpig kommentar fra kirken. Av respekt for det store arbeidet Kommisjonen har gjort, og ikke minst viktigheten av tilstrekkelig tid til å lytte til reaksjonene fra de gruppene som er særlig berørt, bør Kirkemøtet ikke forhaste seg. Men møtet kan takke for rapporten, erkjenne kirkens medvirkning og ansvar og gi noen signaler om det videre oppfølgingsarbeidet.

Kirkemøtet i 2024 vil kunne gi en mer utfyllende respons. Den kan ha ulik form, og en uttalelse, forsoningsgudstjeneste og/eller unnskyldning kan være aktuelt. Slike prosesser vil kreve solid gjennomtenking med tanke på form og innhold, og ikke minst med tanke på forankring hos de grupper som er direkte berørt. [Svenska Kyrkans unnskyldning](#) til det samiske folk er verd å studere med tanke på Den norske kirkes reaksjoner.

Teologisk Nemnd arrangerte 27. april seminaret «Teologisk avkolonialisering? Nå?» som en forberedelse til mottakelsen av rapporten fra Sannhet- og forsoningskommisjonen. Arbeidet med avkolonialiseringen av luthersk teologi er også et bidrag til generalforsamlingen til Det lutherske verdensforbund (LVF) i september som har tema «One Body – One Spirit – One Hope». Tore Johnsen er med i en LVF-gruppe som har gitt viktige bidrag til forståelsen av tema fra urfolksperspektiv. Teologisk Nemnd vi arrangerer et nytt **teologisk seminar i november**, og da mer konkret i forhold til innholdet i kommisjonsrapporten.

I en større sammenheng

Håndteringen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport har relevans for flere prosesser som Den norske kirke er involvert i. Det lutherske verdensforbunds generalforsamling i september er allerede nevnt. Vår forståelse av «one» som uttrykk for kirkens enhet henger sammen med hvordan vi oppfatter det kristne fellesskapet - som homogent eller pluralistisk. Det henger sammen med hva vi tenker konstituerer religiøse, nasjonale og internasjonale fellesskap. Kirkens arbeid med inkludering av kristne migranter gir nyttige innsikter og erfaringer også i relasjonen til urfolk og nasjonale minoriteter – om omvendt. Folkekirkens selvforståelse i det livssynsåpne samfunnet og vår medvirkning til Nasjonaljubileet 2030 gir muligheter for mange spennende refleksjoner og aktiviteter. Jubileet gir anledning til å arbeide med kirkens tusenårige historie i Norge, herunder forsoningsprosessene. Men det gir også kirken et ansvar til å være med på å gi verdier som «fellesskap, identitet, arv og fornyelse, et aktuelt og meningsfullt innhold.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Aktiviteter som er planlagt i 2023 dekkes av inneværende års budsjett i Kirkerådet. Hvorvidt det er behov for ekstra midler i 2024 må vurderes i forbindelse med utarbeidelsen av neste års budsjett.